№ 41. Wtorek 19. Lutego 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Inserya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Gmina *Wierzbiłowce* w obwodzie brzeżańskim obowiązała się na założenie regularnej parafialnej szkoły w Wierzbiłowcach wystawiony już budynek szkolny wraz z pomieszkaniem dla nauczyciela utrzymywać zawsze w dobrym stanie, posprawiać i dokupywać potrzebne porządki szkolne, załatwiać ochędóstwo i opalanie szkoły i każdoczesnemu nauczycielowi płacić rocznie 80 zł. w. a. w gotówce, dodawać 8 mecόw żyta w ziarnie, nakoniec odstąpić mu na użytek grunt ogrodowy przy szkole objętości pół morga.

Okazaną temi ofiarami troskliwość o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem podaje c. k. galicyjskie Namiestnictwo z wyrazem uznania do wiadomości powszechnej.

Sprawy krajowe.

(Stan zdrowia Jej Mości Cesarzowej. — Konferencya peszteńska. — Zaproszenie na konferencyę do Pesztu. — Doniesienia z Węgier.)

Wiedeń, 16. lutego. *Gazeta wiedeńska* pisze: Przedwczoraj przybył tu z Madery rotmistrz książe Taxis z wiadomością, że stan zdrowia Jej Mości Cesarzowej coraz się polepsza. Kaszel nietylko że ustaje, lecz nawet paroxysmy są lżejsze i krótsze. Chociaż temperatura zniżyła się na wyspie, przecież jest jeszcze tak wiosenna jak najpiękniejsze dnie majowe w środkowej Europie, a najbujniejsza roślinność dozwala zapominać o porze roku.

— Baron Vay przybył dnia 13. b. m. po południu do Pesztu, dokąd także w większej części zjechali nadżupani sproszeni na konferencyę. Dodajemy, mówi *Gazeta wiedeńska*, że przewódca komitatów, komitat peszteński nie będzie reprezentowany na tej konferencyi, gdyż jak wiadomo, wyjechał nadżupan jego hrabia Karolyi, a zastępujący go pierwszy wicežupan Nyary nie uznaje prawnej władzy JE. nadwornego kanclerza.

— Pismo JE. nadwornego kanclerza barona Vay, z zaproszeniem nadżupanów na konferencyę w Peszcie d. 14. b. m. jest następujace:

Po wydaniu najłaskawszego król. reskryptu Jego c. k. Mości do jurysdykcyi krajowej d. 16. stycznia, miałem przyjemność upraszać JW. Pana, ażebyś się starał o to, aby przepisy reskryptu były dopełniane w komitacie, powierzonym mądremu przewodnictwu JW. Pana, a to w chęci ułatwienia stanowiska mego i poparcia dla nas wszystkich upragnionego celu, to jest wcześniejszego zwołania sejmu a tem samem rozwiazania zawikłanych stosunków w naszym kraju. Obrady po niektórych komitatach nad pomienionym najwyższym reskryptem pozostawiają mało nadziei, by moje oczekiwania w tej mierze się spełniły. A przyczyną tego jest, że juryzdykcye krajowe zajmuje bezowocna kwestya legalności prowizorycznie istniejących potąd instytucyi, których właściwości nawet przy najlepszych chęciach nie zgadzają się z istotą systematycznej legalności; — nadto wzbraniają się uznać i ocenić niezaprzeczone potrzeby tego krótkiego chwilowego przejścia, co w administracyi wywołuje rozmaite trudności, a co do materyalnych stosunków państwa z niewymowna jest szkodą. Konieczność wymaga byśmy się co do tego wzajemnie porozumieli, rozeznali skutki niniejszego postępowania, zastanowili się nietylko nad sposobami załatwienia ale oraz i rozważyli nieodwołalne wymagania obecnego stanu, i nie uwlaczając jurysdykcyjnemu uczuciu kraju naradzali się nad środkami pojednania. A iż sądzę, że w poufnej i przyjacielskiej rozmowie łatwiejsza jest wymiana zdania i myśli, niżli przez pisemne rozprawy, ośmielam się upraszać z wszelkiem uszanowaniem, JW. Pana... ażebyś raczył — o ile mu dozwolą zatrudnienia — przybyć na dzień 14. lutego do Pesztu, gdzie i ja zabawię dni kilka, ażebyśmy się w poufnych naradach spólnie względem dalszego prowadzenia spraw publicznych porozumieli. Wiedeń, 30. stycznia 1861.

— W Fiumie wydano według *Oest. Ztg.* następujące publikacye:

Obwieszczenie.

Jego Excelencya ban ogłosił telegramem z 11. lutego b. r. w tem mieście i jego okręgu stan oblężenia i polecił mi wykonanie. Policya miejscowa będzie odtąd odemnie otrzymywać instrukcye.

Kto zaburza spokojność publiczna, miota na osoby obelgi, albo kto innym służy za narzędzie, ażeby wywoływać rozruchy, ulega surowości ustawy.

Na przyszłość zakazują się wszelkie zbiegowiska, zgiełki i wszelkie znamiona demonstracyi.

Stan oblężenia ma przywrócić miastu pierwotną spokojność i porządek; nie przeszkodzi obywatelom w komunikacyi, w handlu i innych zatrudnieniach; nawet zabawy nie doznają żadnej przeszkody.

Będzie to zależeć od tutejszych mieszkańców, ażeby surowość stanu oblężenia okazała się mniej dotkliwą i mam nadzieję, że ten stan jak najrychlej niepotrzebnym się okaże.

Fiume, 12. lutego 1861. Baron Maroicic, fml.

Obwieszczenie.

Dzisiejszem obwieszczeniem fml., barona Maroicic, komendanta wojsk i miasta, ogłoszono stan oblężenia w tem mieście i jego okręgu.

Znany rozsądek tutejszych mieszkańców, spokojny ich charakter, niezmienne przywiązanie i niezachwiana wierność dla swego Monarchy, tudzież życzenie wszystkich, ażeby to nadzwyczajne rozporządzenie jak najprędzej odwołano, uwalniają magistrat radzić im w tym wypadku, ażeby się wstrzymywali od wszelkiego aktu, któryby dla kogo mógł sprowadzić niebezpieczne skutki stanu oblężenia.

Obywatele! Niechaj się Wasze umysły nie zatrważają, załatwiajcie bez obawy Wasze sprawy; niechaj porządek i poważanie dla ustaw powodują wszelkiemi Waszemi czynnościami. Fiume, 12. lutego 1861. Z miejskiego magistratu. Prowizoryczny prezydent: Giovanni Martini.

— C. k. oddział finansów krajowych w Koszycach wydał następujace obwieszczenie:

Ogłoszone dotychczas skutki rozpoczętego na dniu 2. stycznia 1861 spłacenia liści tytoniowych, świadczą o godnym ubolewania wypadku, że wiele gmin nie odstawia bynajmniej tej ilości liści tytoniowych, jaka według poprzednich rozpoznań urzędowych jako plon z roku 1860 była wykazaną, więc że większą część produktu albo bezprawnie spotrzebowały, albo w tym zamiarze wbrew zakazowi przechowują.

Ażeby z jednej strony zapobiedz zawczasu niebezpieczeństwu, jakie z takiego postępowania zagraża monopolowi tabaki i tytoniu, a z drugiej strony zachować plantatorów tytoniu od szkodliwych skutków i kar, napomina się ich, że ces. patent z 29. listopada 1850, którym w Węgrzech zaprowadzono monopol tytoniu i tabaki, zawsze jeszcze jest prawomocny, że na mocy §. 40 i 42 tego najwyższego patentu plantatorowie tytoniu są obowiązani w przeciągu wyznaczonego terminu produkt swych liści tytoniowych zupełnie odstawić, i że według §. 86, 92 i 94 l. 1, odnośnej ustawy ci plantatorowie, którzy nie zupełnie odstawią produkt swych liści tytoniowych popadną nietylko karze pieniężnej od 8 zł. 40 c. do 16 zł. 80 c., według okoliczności także do 25 zł. 20 c. w. a., lecz utracą także nadany im przywilej do zasiewania tytoniu lub do handlu tytoniem.

Te szkodliwe skutki i kary będą tym bezwzględniej zasądzone na przekraczających ustawę plantatorów tytoniu, ileże Jego c. k. apostolska Mość najwyższym reskryptem z 16. stycznia 1861 rozkazał zastosować surowsze środki przeciw tym, którzy umyślnie przekraczają ustawy i udaremniają ojcowskie zamiary rządu.

Ażeby nakoniec plantatorom tytoniu ułatwić wypełnienie rzeczonego rozporządzenia względem zupełnego odstawienia liści tytoniowych i oświecić niewiadomych lub zbałamuconych względem ich zobowiązania, z drugiej strony ażeby usunąć zarzut krótkiego terminu do odstawienia, przyzwoliło wysokie c. k. ministeryum skarbu dekretem z 28. stycznia 1861 peremtoryczny termin czternastu dni nad termina spłacania przeznaczone dla powiatów pojedyńczych; w przeciągu tego przedłużonego terminu będzie bez trudności przyjęty produkt tych plantatorów tytoniu, którzy z odstawą swą są w zaległości. Ci, którzy i temu terminowi bezskutecznie dadzą upłynąć, przypiszą sami sobie, jeżeli się z nimi postąpi z zupełną surowością ustawy.

Obwieszczenie w podobnej myśli ogłosiła także c. k. serbskobanacka dyrekcya finansów krajowych, którem się rozszerzone pogłoski o zniesieniu monopolu tytoniu dostatecznie zbijają.

— Adres do Najjaśniejszego Pana uchwalony na posiedzeniu kongregacyi komitatu dnia 11. b. m. zawiera w treści jak *Gazeta wiedeńska* przynosi następujące w czterech punktach oświadczenie:

1. Iż w wydziale komitatu nie zasiadają ani zbrodniarze stanu, ani osoby któreby knowały potajemne spiski z nieprzyjaciołmi monarchyi za granicą, zarzut ten wyrażony w najwyższym reskrypcie nie może się ściągać do naszego komitatu.

2. Organizacya wewnętrznej administracyi komitatu wymaga a artykuły prawa XXI r. 1537, LVII r. 1715, LXIII r. 1727, XXI r. 1765 dozwalają i nakazują aby komitaty same u siebie wybierały potrzebne podatki. Żądamy tego prawa, które nam nadaje ustawa, będziemy sobie jednak mieli za obowiązek przedkładać budżet wedle przepisu prawnym organom rządu. Nie my uchylamy się wybierać nieprawne podatki i pomagać do poboru rekrutów lecz zabrania nam tego prawo.

3. Przekonani jesteśmy, że nic nie jest w stanie zawikłać gorzej materyalnych stosunków kraju, jak postępowanie teraźniejsze rządu, iż z jednej strony nastąpiła restauracya komitatów, z drugiej nie zaprzestały swych czynności dawne, smutnej pamięci sądy, które nie posiadają zaufania narodu, ani pod względem samejże organizacyi, ani pod względem postępowania swojego. W takim pomieszaniu pojęć między ludnością co do prawa i sądownictwa, zwiększać się musi ciągle nieufność przeciw tym organom, które utrudniają municypiom wykonywać przysłużające im prawo jurysdykcyi, a nawet im przeszkadzają.

Jestto tak wielką anomalią w organizmie państwa, aby sądownictwo wykonywały władze prawnie nie uznane, a nadto jeszcze tamowały prawny rozwój sądownictwa, że coś podobnego cały bieg historyi świata nigdzie wykazać nie zdoła.

W tem to przekonaniu pragnęliśmy, aby sądownictwo powierzone było na powrót, komu z prawa przynależy. Nie wymuszaliśmy jednak tego przemocą.

4. Jest to po większej części w mocy Waszej król. Mości przywrócić prawa z roku 1848. Komitet posiadając autonomię nie jest przeto jeszcze w stanie wprowadzić w życie najważniejsze prawa tego artykuły, mianowicie art. III. IV. V. IX. i XVIII. Uznajemy jednak wszystkie ustawy, które potąd nie były zmienione w drodze ojczystego prawodawstwa, za prawnie dla nas istniejące i obowiązujące, i nie poprzestaniemy dopraszać się ich i domagać się o nie. Przemoc może nas zepchnąć z tego stanowiska, lecz nie może zmusić nas, ażebyśmy samobójczą dłonią sami niszczyli podstawy naszej konstytucyi.

Na temże posiedzeniu uchwalono następnie, żeby w adresie do Jego Eminencyi księcia Prymasa umieścić oświadczenie, że komitat nie może nawet gdyby chciał trzymając się zasady prawa, płacić żądanych podatków, i że prosi zatem Jego Eminencyę wstawić się u rządu o powrót do form konstytucyjnych.

Co do okolnika sądu kurialnego uchwalono trzymać się zasady art. 10 prawa z r. 1790, według którego Król mocen jest prawa stanowić jedynie spólnie z narodem.

Sürgöny donosi, że pobór do wojska uskuteczniono w Węgrzech już całkowicie, i że urlopnicy powołani do pułków stawią się na rozkaz jak zawsze.

Hiszpania.

(Zasoby wojenne. — Stosunki z Mexykiem.)

Madryt, 4. lutego. Według *Correspondencia* spodziewają się w twierdzach prowincyi Corunna, Ferrol i Vigo znacznego zasobu kul i prochu, które nadejdą z Trubii, Cartageny i Katalonii.

— Dzisiejsza *Epoca* pisze:

Hiszpania mogłaby snadno wyprawić w zatokę Veracruz znaczną eskadrę i 10.000 dzielnego wojska z korpusu naszej armii na Antyllach. Jednak pragniemy usilnie, aby podobna demonstracya stała się niepotrzebną, i ażeby władza w Mexyku tryumfująca uznała traktaty, które wiążą tę republikę z Europą.

Anglia.

(Rozprawy parlamentu z dnia 11. lutego.)

Londyn, 13. lutego. W izbie wyższej odczytano po raz pierwszy bil lorda kanclerza względem wyrzucenia wielu niepotrzebnych warunków z księgi statutów. Projekt ten ma być wstępnym krokiem do zupełnej zmiany księgi statutów. — W odpowiedzi na interpelacyę hr. Shaftesbury oznajmia lord Granville, że korespondencya w sprawie znanego procesu Macdonalda w Bonn będzie przedłożona izbie w swoim czasie.

Mianowano w końcu wydział, który się ma zająć ułożeniem nowego porządku dziennego.

W izbie niższej na pytanie Bayllego o stanie finansów indyjskich odpowiada sir Wood, że z końcem bieżącego roku należy się spodziewać niedoboru tylko 5,500.000 f. szt. Budżet indyjski okazuje się przeto daleko pomyślniejszym niż w sierpniu zeszłego roku, to jest w chwili, gdy go układał. Z końcem przyszłego roku okaże się już równowaga pomiędzy dochodami a rozchodami, a mianowicie tym sposobem, że niedobór będzie pokryty w części podatkiem od dochodów, który oblicza się na 3,500.000 funt. szt. Z tego wpłynie już w ciągu bieżącego roku 1,000.000 f. szt., a zatem na rok przyszły pozostanie 2,500.000 f. szt. Odciągnąwszy tę sumę od powyższych 5,500.000, pozostanie reszta niedoboru w kwocie 3,000.000 f. szt. Otóż z wszelkiem prawdopodobieństwem można wnosić, że wydatki na wojsko dadzą się na rok przyszły zniżyć jeszcze o te 3.000.000 f. szt. Już w latach 1859—1860 zmniejszono o 3,000.000 f. szt. wydatki na armię, a w tym roku będzie można zniżoną już tak znacznie sumę zmniejszyć jeszcze o 3,000.000 f. szt. Jeżeli nadzieja ta się ziści, równowaga w budżecie będzie ustaloną.

Jeneralny prokurator wnosi poprawkę do prawa o bankructwie. Wspomina, że w ciągu upłynionej sesyi bil podobny nie wszedł pod obrady dla braku czasu. Główną wadą bilu przeszłorocznego była jego rozwlekłość. Starał się temu ile możności zapobiedz, i bil tegoroczny jest o połowę krótszy. Angielskie prawa o bankructwach są to rozrzucone w wielu parlamentowych uchwałach przepisy, które wszystkie potrzeba odczytywać, chcąc sobie dobre urobić pojęcie rzeczy. Bil teraźniejszy nie konsoliduje dostatecznie ustaw rzeczonych w jedną całość, iż materyały nie są jeszcze dostatecznie po temu przejrzane, lecz usiłuje usunąć główniejsze wady obecnego systemu, jak n. p. pomięszanie władzy sądowniczej i administracyjnej w ręku trybunałów. Bil żąda odgraniczyć wyraźnie obie te władze, czyni rozmaite ułatwienia na rzecz wierzycieli, umniejsza koszta procesów i t. p.

Hadfield, Moulin, Crawford, Walpole, James i inni mowcy przemawiają za projektem. Bil odczytany po raz pierwszy.

(Dokumenta dyplomatyczne.) (C. d.)

Obawa angielskiego rządu, by Sardynia jednak nie rozpoczęła ataku na Wenecyę, ciągnie się przez wiele depeszy rzeczonej księgi błękitnej. Dnia 21. sierpnia pisze Russell do Mr. Fane w Wiédniu:

„Rząd Jej królew. Mości wystąpiłby ile możności naprzeciw wszelkiej takiej agressyjnej dążności, i użyłby wszelkiego wpływu w Paryżu, ażeby odradzić Cesarzowi Francuzów od wspierania Sardynii w zaczepnej wojnie przeciw Austryi. Więcej uczynić nie obowiązuje się rząd angielski. Jest przekonany, że Austrya sama jest aż nadto silna, by pokonać Włochy."

A dnia 7. grudnia wyraża się Russell względem tego punktu w nocie do lorda Cowley jeszcze dobitniej jak następuje:

„Rząd Jej Mości Królowej uważałby taką zaczepkę jako zupełnie nie do usprawiedliwienia. Zostawiłby Królowi Sardynii zbierać owoce swego złamania słowa i zapamiętałości. Nie spierałby się także z Austryą względem wypadków takiej wojny, choćby obejmowały w sobie nawet zdobycie na nowo Lombardyi. Prawda, że sytuacya Francyi jest inna. Właśnie dlatego jest obowiązkiem Francyi, wyrazić się bez ogródki w obec Sardynii. Naszem zdaniem powinna Francya zawiadomić rząd austryacki, czy w razie jeżeliby Austrya zajęła Lombardyę na czas tylko chwilowy, uważałaby to Francya za *casus belli* przeciw Austryi, czyli nie. Z drugiej zaś strony należałoby wyraźnie oświadczyć Sardynii, że przywrócenie władzy Papieża w Bononii a Wielkiego księcia w Toskanii wraz z wynagrodzeniem wojennem, jakiego żądałaby może Austrya, nie skłoniłoby Francyi do czynnej interwencyi. Obawa utracenia oprócz Sabaudyi i Nissy także Toskanii i legacyi, a nadto obarczenia się wielkim długiem na własne uzbrojenie i austryackie wynagrodzenie wojenne, odstraszyłaby może hrabię Cavoura i zapamiętałych jego następców w gabinecie od nowego przedsiębierstwa wojennego. Anglia będzie zawsze gotowa używać swojego wpływu dla zachowania pokoju europejskiego. Sądzi, że Austrya niezechce szukać przewagi na półwyspie. Ale jeśliby Król Sardynii chciał złamać słowo i wtrącić Europę w wojnę powszechną, wówczas niech odpowiada sam za skutki polityki, która nie zgadza się ani z roztropnością ani z honorem!" (C. d. n.)

Francya.

(Sprawa rzymska. — Granice do Renu. — Powrót Szwajcarów z Neapolu.)

Paryż, 13. lutego. Od czasu, jak nadeszła wiadomość o bliskiej kapitulacyi Gaety, a sprawę wenecką zaczęto uważać powszechnie za odroczoną, zajęła kwestya rzymska całą uwagę publiczną. Podług wiarogodnych doniesień była ostatnia propozycya Piemontu w tej sprawie następująca: Nominalnie zwróconoby Papieżowi wszystkie prowincye, zatem nie tylko Umbryę i Marchyę, ale także Legacye, tak, że pozostałby świeckim władcą całego państwa kościelnego. Ale temi prowincyami zarządzałby Wiktor Emanuel, a Papież zatrzymałby także w administracyjnym względzie Rzym i spuściznę św. Piotra. Mimo to mógłby Wiktor Emanuel uważać Rzym za stolicę Włoch, w niej rezydować i sejm odprawiać. Włochy wyznaczyłyby Papieżowi listę cywilną. Papież miał odpowiedzieć na to, że nie przyjmuje żadnego z tych warunków, i „że tylko przemocą da się wyprowadzić ze sklepień Watykanu.

— *Monitor* ogłasza przepisy tyczące się ustalenia Renu, wymieniane w Karlsruhe 26. stycznia b. r. Stosownie do nich środek stałego mostu prowadzącego przez Ren z Strasburga do Kehl, przyjętym będzie za granicę pomiędzy Francyą i W. X. Baden. Ta sama zasada odnosi się do wszystkich mostów łyżwowych pomiędzy Strasburgiem i Kehl, jako też wszystkich innych, które na przyszłość pomiędzy Francyą a W. X. Badeńskiem zbudowane będą. Te przepisy są niezależne od granicy wody, przecież nigdy nie uszkodzą granicy, iż tę oznacza bieg Renu, który co rok koryto swoje zmienia.

— Marsylski *Nouvelliste* pisze: Dzisiaj rano przybył tu z Neapolu na statku „Pausilippe" oddział 516 Szwajcarów pod dowództwem dwóch oficerów. Komisarz policyi opierał się wyladowaniu, dopóki nie przybył osobiście konzul szwajcarski.

— Przybyło tu także 560 żołnierzy 9. pułku liniowego pod dowództwem porucznika i kilku podoficerów. Ci młodzi żołnierze z zakładu wojskowego w Montauban mają na statku „Quirinal" odpłynąć do Rzymu, gdzie ich korpus stoi załogą.

Holandya.

Z **Haagi** 11go lutego. Druga izba zwołana na dzień 21go lutego.

Włochy.

(Przygotowania do parlamentu. — Wydatki. — Wybór prezydenta w parlamencie. — Powiększenie marynarki. — Kapitulacya Gaety. — Doniesienia z Neapolu.)

Sardynia. Zajęci są tutaj osobliwie zebraniem parlamentu. Miasto jest przepełnione obcymi. O rozpoznaniu wyborów mówia już teraz, że będzie nudne i uciążliwe; przekupstwa osobliwszego rodzaju miały się zdarzać na wyborach.

Według korespondencyi *Messager du Midi* spotrzebował gabinet sardyński od pokoju w Willafranka prócz zwyczajnych dochodów państwa następujące sumy: Pożyczka Oytana 120 milionów; pożyczka Emilii 40 milionów; pożyczka toskańska 36 milionów; pożyczka Vagezzi 150 milionów; dodatkowe wydanie bonów skarbowych 30 milionów, razem 376 milionów: przytem kasy są próżne, a bank neapolitański, który wypłacać musi codziennie 43.000 dukatów na wojsko piemonckie, sam jest w potrzebie. Zadziwia to, że 80.000 ludzi pod przeszłym rządem tylko połowę tego kosztowały, co dzisiaj na 36.000 wydawanem, a przynajmniej żądanem bywa.

— *Opinione* pisze pod dniem 12. lutego: Gdy pomyślne wybory zabezpieczyły politykę rządu, postanowiło ministeryum, chcąc pogodzić rozmaite stronnictwa konstytucyjne, proponować na prezydenta izb p. Ratazzego, który naradziwszy się z swoimi stronnikami, oświadczył gotowość przyjęcia prezydentury. Jednak jak słychać, czuje to hrabia Cavour, że chociaż ma za sobą większość w parlamencie, przecież przewaga może przejść w ręce wojennej mniejszości, która ma stronnictwo liczne; i na drugich wyborach odniosła zwycięstwo; dlatego powołał Ratazzego do gabinetu, spodziewając się w nim podpory. Ale chcąc także wojennym umysłom chwilowe dać zadośćuczynienie, przysposabia hrabia Cavour, jak donoszą, dyplomatyczną wyprawę na Rzym, i wkrótce wytoczy przed Francyą urzędowne żałoby na „reakcyjne" zabiegi Rzymu.

— Marynarka sardyńska będzie wzmocniona trzema pływającemi bateryami i 5 pancernemi fregatami; w tym względzie rząd będzie żądał od izb kredytu w sumie 15 milionów.

Neapol. Nie wiadomo jeszcze, pisze *Gazeta wied.*, co spowodowało Króla w Gaecie kapitulować po tylu bohaterskich dowodach niezachwianej stałości. Ale zdaje się być pewnem, że nie ogień oblegających, ale nieszczęsny przypadek w samej twierdzy zapewne wywołał pierwszą myśl o potrzebie kapitulacyi. *Gazzette di Genova*, zatem najpewniejsze źródło donosi, że nie bombardowanie oblężniczej armii otworzyło wyłom i zagrzebało kilka set ludzi pod gruzami, ale wybuch miny, którą założyli sami oblężeni u bram Gaety. Podobna do prawdy, że nieszczęśliwa pomyłka była temu winą. Ale mimowolnie nasuwa się podejrzenie, że i tu była czynna zdrada, która dopomogła Garibaldemu wylądować na Sycylię, wydała w jego ręce flotę i udaremniła męztwo wojska, które dowódzcy opuścili. Dawno już krążyły pogłoski o porozumieniu między twierdzą i Cialdinim; podobne przypuszczenia sprawdzały się potad w walkach w południowych Włoszech, i dlatego słusznie można twierdzić, że oręż Franciszka II znowu uległ zdradzie i podstępom.

Bądź co chce, *Gazz. di Genova* przyznaje sama, że mina, pierwotnie przeznaczona wysadzić w powietrze oblegających w razie, gdyby dotarli do bram miasta, była zgubną dla oblężonych. Explozya była straszna. Jenerał Cialdini natychmiast rozkazał otworzyć ogień na całej linii, i tysiące bomb spadały na twierdzę, która słabo odpowiadała. Fregata „Garibaldi biła od morza, ale wkrótce musiała ustąpić, bezskutecznie dawając ognia na wyłom, który otworzyła explozya miny obok bastyonu ś. Antoniego.

— Telegram marsylski z 12go b. m. przynosi wiadomości z Neapolu z 9go o ostatniem bombardowaniu Gaety: Flota przy elektrycznem świetle przez noc całą z pomyślnym skutkiem dawała ognia. Fregata „Monarca" poniosła wielkie uszkodzenia. Sto osób poniosło śmierć w Gaecie przez bombardowanie. — Poczta kalabryjska nie nadeszła do Neapolu, a wojska zostały posłane do Reggio, gdzie jakieś zaburzenie powstało. Minister Liborio Romano rozporządził, że mobilizacya gwardyi narodowej Neapolu nastąpić ma przez losowanie.

Rosya.

(Wydanie nowych biletów bankowych. — Uspokojenie Kaukazu.)

Journal de St. Petersbourg pisze pod dniem 20. stycznia co następuje:

Cesarskim ukazem wydanym w grudniu 1860 umocowany bank państwa wypuścić w obieg nowe bilety bankowe z procentem 4 od sta w monecie brzęczącej, najmniej po 300 rubli sr, sztuka. Wypłata zwrotna nastąpić ma również w srebrze brzęczącem w ciągu 41 lat, za pomocą losowania. Nowe te bilety bankowe mają być przyjmowane we wszelkich wypłatach porównie biletom skarbowym. Bank państwa przyjmuje je także w wypłatach w całej wartości imiennej. Bank wydaje tych biletów za 12 milionów z odsetkami od d. 1. lutego st. st. i ogłasza, że można się zgłaszać o te bilety dnia 11. lutego st. st. b. r. Żądania podawać należy do dyrekcyi bankowej z wyrażeniem żądanej kwoty, tudzież nazwiska miejsca pobytu zgłaszającego się z żądaniem, na umyślnie na to przygotowanych formularzach. Kto mieszka na prowincyi, musi sobie obrać zastępcę, mieszkającego stale w Petersburgu.

Z Kaukazu donoszą, że w Dagestanie pospiesznie postępuje spokojne zdobycie kraju. Przyczyniły się do tego szczególnie gościńce, które rząd gorliwie zakłada. Niebawem będzie można nawet wozem dostać się do Gunibu, ostatniej twierdzy Szamila. Z gubernii kurskiej przybyli osadnicy, i jak słychać, będą się zajmowali chowem merynosów. Młodzież ma okazywać wielką ochotę do rosyjskiej służby wojennej, a o jedno opróżnione miejsce w dagestańskim pułku nieregularnej jazdy ma się dobijać po dziesięć kandydatów.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Peszt, 16. lutego. Jak donosi telegram w *Presse*, mieli nadżupani wczoraj jeszcze prywatną konferencyę, na której postanowiono prosić księcia Prymasa, ażeby pojechał do Wiédnia i wstawił się jeszcze raz u Jego ces. Mości za zachowaniem ustaw z r. 1848 i zwołaniem sejmu do Pesztu. Książę Prymas przyjął tą misyę. *Pesth-Ofner Ztg.* pisze o tej konferencyi: „Rozumie się samo przez się, że obrad tej konferencyi nie można jeszcze w tej chwili podawać do wiadomości powszechnej, jednakowoż dowiadujemy się, że wszyscy, związani uchwałami komitetu, wyrazili nietylko wotum ufności dla pana kanclerza, ale także jednogłośne życzenie, ażeby prowadził dalej dzieło pośrednictwa i wytrwał na ważnem stanowisku swojem."

Wenecya, 13. lutego. Dowiedziano się tutaj, że hrabia Cavour wysłał ajentów do Wenecyi, którym zalecił przedstawiać ludności, ażeby tymczasowo, zachowywała się całkiem biernie i zaniechała wszelkich kroków gwałtownych, ponieważ Piemont niejest w stanie teraz prowadzić wojny z Austryą. Rząd piemoncki mógł sobie oszczędzić tego trudu, gdyż nikomu ani się tu nieśni przedsiębrać gwałtowne kroki, i nie ma ani cienia niebezpieczeństwa, by spokojność publiczna miała być zakłóconą.

Zagrabie, 14. lutego. Jak donosi *Gazeta zagrabska*, będzie od przyszłego półrocza szkolnego język kroacki używany do wykładu wszystkich nauk w tutejszym gimnazyum, a ile możności także i w szkole realnej.

Kopenhaga, 14go lutego. Podług depeszy telegraficznej w *Fädrelandet* miała znaczna liczba szlezwickich deputowanych stanowych i zastępców uchwalić na wczorajszem zgromadzeniu w Flensburgu deklaracyę, że oddzielenie Holsztynu (i Lauenburga) od innych części kraju jest konieczne, a oraz postanowili założyć protest przeciw wszelkiej obcej interwencyi w sprawie szlezwickiej.

Petersburg, 16. lutego. Przyszła do skutku bezpośrednia transakcya między bankiem państwa a bankiem francuskim względem wymiany 30 milionów franków złota na srebro.

Medyolan, 16go lutego. Przyjechał tu kr. pruski jenerał Bonin, by powitać Króla Emanuela imieniem swego monarchy.

Rzym, 15. lutego. Jego Swiętobli. Papież odwiedzał Króla neapolitańskiego i jego familię.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18. lutego.

Hotel europejski: PP Falkowski Melch., z Wifryłowa. — S dowski Jan, z Rosyi.

Hotel Langa: Abrakrewicz Bazyli, ces ros. ofic., z Odesy. — Szwejkowski Jan, z Smolina. Skarbek Borowski Leon, z Rudruża.

Hotel angielski: Gurski Stan., z Warszawy. — Teodor hr. Karnicki, z Wołczemby. — Brzezany Maur., z Konczak.

Hotel krakowski: Zwolski Józ., c. k. podpor., z Brenic. — Hupka Ant., c. k. major, z Niwirla. Hupka K r., z Żabna.

Do domu nr. $514\frac{4}{4}$: Wiszniewski Ign., z Hryc wa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. lutego.

PP. Papara Henyk, do Zulowmostów. — Rubczyński Ma r, do Białych stawków. Nahujowski Ant., do Czernicy. — Witkowski Adam, do Szyrokiego. Leczyński Izyd, do Biulatycz — Sobolewski Stan., do Draganówki.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 16. i 17 lutego 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
	'''					
7 god zrana	329 10	— 0.6	100.0	zachodni	sł.	mgła i śnieg
2 god. po poł	323 51	+ 1 1	72 8	„	„	pochmurno
10 god. wiecz	328 01	— 1 0	92 3	„	„	„
Wysokość śniegu 0. ''						
	'''					
7. god. zrana	327 24	— 0.3	88.2	południowy	sł.	pochmurno
2 god. po poł.	326 68	+ 3.2	76 0	„	„	„
10. god. wiecz.	326 42	0.0	88.5	„	„	„

TEATR.

Dziś opera niem.: „**Fradiavolo.**“
Jutro na scenie polskiej po raz pierwszy: „**Tylko jedna dusza**“, dramat w 5 aktach z niemieckiego.

Kurs lwowski.

Dnia 18. lutego.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	83	6	93
Dukat cesarski	„ „	6	90	6	99
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	91	12	11
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	29	2	34
Talar pruski	„ „	2	18	2	22
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	–	—	–	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	83	60	84	60
„ „ „ m. k. za 100 złr.	bez kuponów	87	75	88	75
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	167	50	171	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	62	30	62	95
6% Pożyczka narodowa	bez kuponów	75	70	76	70

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 15 lutego.

		dawne zł.	dawne c.	nowe zł.	nowe c.
Instytut kupuje prócz kuponów 100 po . . .	wal. austr.	88	41	84	20
„ przedaje „ „ 100 po		88	83	84	60
a Wartość kupona od 100 złr.		—	64⁵/₈	—	52⁷/₈

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 18. lutego.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 zlr. 76.60. Metaliki po 5% za 100 zł. 65.15; po 4½% za 100 zł. .—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. .- ; Wegier —.— Galicyi -.— ; Bukowiny —.— ; Akcye Banku narodowego sztuka 732.— instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 166.10; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —. .

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Srebro za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 147.—. — Lipsk za 100 talarów —.- . Londyn za 10 funtów szterl. 147.75. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. - . -.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6 98, dukaty ces. pełnej wagi —.- . korony —.—, półkorony —.—. Srebro 147.- .

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 15 lutego.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% . .	58 —	59.—
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	75.70	75.90
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 5%	75 90	76.—
Z r. 1851, ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	64 75	65.—
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	65 25	65.75
dtto. „ 4½%	57 —	57 50
dtto. „ 4%	51 —	51.50
dtto. „ 3%	39 50	40.–
dtto. „ 2½%	34.—	35.—
dtto. „ 1%	13 —	13 10
Przez. do wylos. z r. 1839	107.—	108.—
„ 1854	85 50	86 –
„ 1860	81 25	81.50
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł . .	82 —	82.25
Renty Como po 42 lir. aus.	15.50	16.—
Wylos. obl. dawn długu państ. . po 5%	63.—	64 —
„ 4½%	55 —	56 –
„ 4%	48.—	49 –
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	43.50	44.–
„ 3%	—.—	44.50
„ 2½%	—.—	42.50
„ 2¼%	—.—	38.50
„ 2%	—.—	35.50
„ 1¾%	—.—	32.50
dtto. z procent za granicą . „ 5%	63 —	64 –
„ 4½%	55.—	56 —
„ 4%	48.—	49.
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi .	83 50	84 –
Wyż. Aust i Salb.	86 25	86 50
Czech	89.50	90.–
Morawii	85 50	86 –
Szląska	85.–	85 50
Styryi	84 50	85.—
Tyrolu	97.—	99.—
Kar., Krainy. i Wyb.	88.—	89.—
Węgier	65 —	65 75

	pien.	towar
Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł. Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii . . .	62 50	63 50
Galicyi	61 75	62 25
Siedmiogr. i Bukow.	61 25	62.–
Lom. wen. poż. z r. 1850	— —	— –
Wen. pożyczka z r. 1859	88 —	88 50
Dług Tyrolu po 5%	63.—	64 –
„ 4%	48 —	49.–
Dług Salcburga „ 3½%	43 50	44 –
„ 3%	36.–	36 50
„ 2½%	31.—	31.50
Dług Krainy . „ 2%	25 50	26.—
„ 1¾%	23.50	24.-

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar
po 3% za 100 zł. . .	20.—	21.—
„ 2½% za 100 zł. . .	17.—	18.—
„ 2¼% za 100 zł. . .	16.—	17.—
„ 2% za 100 zł. . . .	14.—	15.—
„ 1¾% za 100 zł. . .	11.—	12.—

3. Akcye.

	pien.	towar
Banku nar.	726 –	727
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	164 10	164 30
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	576	578 –
Półn. kolei po 1000 zł. m. k.	2123	2125.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	288 50	289.50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	185 25	185.75
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k. .	106 50	107 —
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.–	147.-
Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłata 140 zł. (70%)	190.—	191.—
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 120 zł. (60%)	168 —	168 50
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	22.—	24.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k	60.—	65.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł m. k.	650.—	—.–

	pien.	towar.
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	120. –	125 —
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k. . . .	— —	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a. .	112.—	—.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	402.—	404.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	150.—	180.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	395.—	400.–
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k. . . .	375.—	380.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k. . . .	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	101 –	101 50
10 „ 5%	97 —	98 —
przeznacz. do los. po 5%	89 50	90 –
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	99 50	100.—
przez. do los. po 5% .	86 30	86 50
Gal. Tow. kred. po 4% . .	88.—	—.—

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96 50	97.-
detto detto w srebrze uproc za 100 zł. w. a.	106 75	107 25
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	152.50	153.-
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	98 50	99.
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	146 —	147.—
Kol. Gloggn. za 100 zł. .	79.50	80.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	95.—	95.50
Lloyda za 100 zł. . . .	80.—	81.-

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	111 50	111.-
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	99 —	100 —
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	123.—	125.–
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	37.75	38.25
Esterhazego po 40 zł. m. k.	89. -	89 50
Salma „ 40 „ „	35.75	36 25
Palffiego „ 40 „ .	37 50	38 —
Clarego „ 40 „ „	35 25	35 75
St. Genois „ 40 „ „	35 75	36 25
Windischgrätza 20 zł. „	20 75	21.25
Waldsteina 20 „ „	24.75	25 25
Keglevicha 10 „ „	15 25	15.75

Weksle.
(Na 3 miesiace.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	— —
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	126 25	126 50
Berlin za 100 tal. . . .	—.—	—.–
Wrocław za 100 tal. . .	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	126 75	127 —
Genua za 100 lir. piem. .	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B. .	111 80	112 —
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.–
Londyn za 10 ft. szt . .	148 25	149.—
Lugdun za 100 fr. . . .	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	58.50	58 70
Marsylia za 100 fr. . . .	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	58 80	59. –
Praga za 100 zł. w. a. .	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a. .	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast. woł	—.—	—. –
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—. –

Kurs złota.

w przecięciu w w. a.

Dukaty ces. men.	7 zł. 4	c.
dtto. pełnej wagi . . .	7 „ 3	„
Korona	20 „ 35	„
20frankówka	11 „ 90	„
Rosyjski impery.	12 „ 16	„
Talar związkowy	2 „ 21	„
Srebro	147 zł —	c.
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł. 50	c.

KRONIKA.

(Przestępstwa targowe.) Urząd targowy stołecznego miasta Lwowa ukarał w pierwszej części miesiąca lutego 1861 r. częścią pieniądzmi a częścią aresztem i konfiskatą podejrzanych artykułów: 1) za przekupstwo 2 partye, 2) za sprzedawanie nieświeżych jaj 1 p., 3) za fałszowanie mleka 5 partyi, 4) za sprzedaż niewypieczonego chleba 2 p., 5) za niedozwolony handel 1 p., 6) za przekroczenia instrukcyi cymentniczej 5 partyi.

(Ludność Dalmacyi.) Podług gazety tryestskiej „Osservatore Triestino“, ludność ogólna Dalmacyi wynosi teraz 450.000 dusz, pomiędzy którémi podług wyznań liczą 360.000 katolików, 80 000 prawosławnych, 10.000 grecko-unitów, a 500 starozakonnych. Podług pochodzenia: 430.000 Słowian, a 20 000 Włochów. Statystyka duchowieństwa jest także znacząca, wypada bowiem na jednego księdza 300 dusz katolików; mają 1 arcybiskupa, 5 biskupów. Kościołów parafialnych 430, księży świeckich 200, zakonników 300, klasztorów 55; prawosławni 1 biskupa, księży 80, kościołów 116. Zaludnienie obwodów jest następne: w Zarze 130.000 mieszkańców, w Spolato 150 000, w Raguzie (Dubrowniku) 46.000, w Kattaro 35.000.

(Sól ochroną tkanin od ognia.) Wypadki porównawczych doświadczeń, tyczących się soli, używanych do robienia najlżejszych tkanin niespalnemi; przez pp. Versmann i Oppenheim. W świeżo wyszłej książeczce w Londynie, opisane są liczne doświadczenia, w powyższym celu przedsiębrane, których wypadki są następujące: 1) Ze wszystkich soli używanych, najważniejszą jest siarkan amonii. Zrobiwszy roztwór z 7 części tej soli krystalicznej a 93 wody, lub też 6,2 soli bezwodnej a 93,8 wody, i zanurzywszy w niego muślin a potem go lekko wycisnąwszy i wysuszywszy, uczyni się go niespalnym. Po sześciu miesiącach tkanina tak przygotowana nie traci nic na swej dobroci ani na piękności ubarwienia. Jedynie wyroby barwy czerwonej marzanowej, wymagają pewnej ostrożności przy ich zaprawianiu niespalną solą, trzeba bowiem suszyć je w cieple zwyczajnem, poczem dopiero i od wyższej już temperatury nie doznają uszkodzenia. 2) Wszystkie sole do dziś dnia używane, a nawet i siarkan amonii, w tem są niedogodne, że przedmioty niemi napojone nie mogą zwyczajnym sposobem, to jest żelazkiem być prasowane. Wiele z tych soli, przez działanie na żelazo, sprawiają plamy pochodzące od rdzy, inne zaś osłabiają tkaninę. Z pomiędzy zaś wszystkich, w nowszych czasach do powyższego celu używanych, jeden tungstan sody nie ma rzeczonych niedogodności. W tym celu bierze się tungstan obojętny potażu lub sody i rozpuszcza się go tyle we wodzie, aby płyn zgęstniał do 19° Baume'go, poczem rozpuszcza się w nim 3 na sto (na wagę) fosforanu sody. Tej ostatniej soli dlatego się dodaje, aby przeszkodzić wykrystalizowaniu się tungstanu kwaśnego sody, gdyż ten, jako trudno rozpuszczalny, mógłby się wydzielić.

(Gutaperka.) Podług p. Wan Gaffron, zbiera się guta perka przez ścinanie drzew mających około 35 lat, które wtedy są wysokie na 15 do 20 metrów, a mają objętości 2 metry. W korzeniu takiego drzewa znajduje się zwykle 30 do 40 współśrodkowych pierścieni. Między rokiem 15 a 20 drzewo dostaje kwiatu i około starszego mnóstwo znajduje się pędów młodszych latorośli. Jedno drzewo wydaje około 7400 kilogramów guty, która po zebraniu gotuje się, rozcina i ubija do handlu.

(Statystyka patentów) udzielanych na wynalazki w różnych narodach; (podług pisma: „Bulletin de la Société d'Encouragament“ z r. 1860). W roku 1857 udzielono takie przywileje: We Francyi osobom 6187, w Stanach zjednoczonych Ameryki 2910, w Wielkiej Brytanii 2115, w Belgii 1413, w Austryi 724, w Sardynii 185, w Saxonii 116, w Hanowerze 49, w Prusach 48, w Bawaryi 45, w Holandyi 43, w Szwecyi 32, w Wirtembergu 25, w Brazylii 4.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.***

Z c. k. galic. drukarni rządowej.